

KUN TITANICIN HUKKUNEET HUOKAILIVAT!

OMAKOHTAINEN KOKEMUS SAMOILTA VESILTÄ JA SAMANKALTAISISTA OLOSUHTEISTA, 39 VUOTTA MYÖHEMMIN!

TÄMÄ ON TOSI JUTTU, OLIN OTTANUT PESTIN JUNGSMANNINA UPOUTEEN MS FINNTRADER RAHTILAIVAAN, MEIDÄN MIEHISTÖN HAKIESSA SE HOLLANNISTA KAHEDELLA DC 3 KONEELLA, SUORAAN TELAKALTA, KEVÄÄLLÄ 1951, JA OLIMME SEN NEITSYTMATKALLA, NIIN KUIN MYÖS TITANIC, AMERIKKAAN, HAETTUAMME SUOMESTA ENSIN TÄYDEN LASTIN PAPERIRULLIA SEN RUUMAAN, AMERIKAN ITÄRANNIKON KAUPUNKIEN SANOMALEHDILLE. KAPTEENINA VANHA AHVENANMAALAINEN KIPPARI JOKA OLI SEILANNUT, TOSIAAN ”SEILANNUT”, ERIKSSONIN PURJELAIVOILLA MAAILMAN MERILLÄ. MEIDÄNKIN LAIVAMME OLI POSTILAIVA, KUTEN TITANIC MYÖS, SEN AJAN POSTIN VIRALLINEN LOGO, POSTITORVI, LIEHUI SUOMEN LIPUSSA, LAIVAMME AHTERISSA.

Olimme ylittäneet pohjoisen Atlantin myrskyisen valtameren ja lähestyimme Newfoundlandia, ja samoilla seuduilla kuin missä se sen aikainen suurin ja loisteliain matkustajalaiva Titanic oli hukkunut, törmättyään jäävuoreen, vuoden 1912 Huhtikuun 15 päivänä, ja jossa mekin tapasimme sen jäävuorivyöhykkeen, sumuineen, samoihin aikoihin, keväällä.

Se tapahtui eräänä yönä, sukelluksemme siihen tiheään sumuun, ja muistanpa hyvinkin kun satuin sinä yönä olemaan vahdissa keulapakalla, vuorollani, koittaen nähdä josko niitä jäävuoria olisi reitillämme. Silloin ei vielä ollut tutkia, joten ”haistelin” ilmaa, se kun kylmenee kovasti niitä lähestyttäessä.

Vierelläni oli messinkinen laivakello, jolla annettiin varoitusmerkki komentosillalle, jos ja kun jäävuori ilmestyisi näkyviin; yksi kilaus, jos paapuurissa, vasemmalla, kaksi jos oikealla, styyrpuurissa, ja kolme jos suoraan edessä. Sumu oli niin tiheää että edes kome-

tosilta en nähnyt keulapakalta, valonheittäjät eivät nekään läpäisseet sumua, yö oli kolkko, ja ajattelin juuri niitä Titanicin hukkuneita, yli 1 500 ihmistä, jotka hukkuivat koska kaikille ei edes ollut paikkaa pelastusveneissä, siirtolaisia, kolmannesta luokasta, ja lämmittäjiä, laivan ihan pohjalta, onnettomia, osattomia.

Sitten yhtäkkiä niskakarvani nousivat kauhusta pystyyn kuullessani aivan kuin säännöllisiä syviä huokauksia, hyvin selvästi, ajattelin että vieläkö ne Titanicin hukkuneet huokailevat, se oli niin toden tuntuista, puistatti ihan...? Katsoin kuitenkin keulapartaalta alas ja näin laivan fosforipitoisena loistavassa keulavaahdossa delfiinejä jotka surffasivat siinä ja aina pinnalle noustuaan puhalsivat keuhkonsa tyhjiksi, ja siitä ne huokaukset tulivat! Minäkin huokasin, syvään, mutta helpotuksesta.

Ajoimme hyvin hiljaa, sillä ilma oli kylmennyt, puosu oli köyden ja ämpärin kassa ottamassa näytteitä merestä, ja mittaamassa

sen lämpötiloja, rahtilaivan kansi kun on vain pari metriä veden pinnasta, huutaen tulokset suoraan komentosillalle, ja heti kun meriveden lämpötila meni miinukselle, niin edelleen vauhtia hiljennettiin. Menimme kuin sukkasillaan, sillä nyt jäävuoret olivat jo hyvin lähellä. Koitin tiirailla eteenpäin mutta mitään en nähnyt, sen sankan sumun lävitse, onneksi!

Jäävuoret ovat vaarallisia, vain yksi kymmenes osa siitä on vedenpinnan yläpuolella, yhdeksän kymmenestä on pinnan alla, näky-mättömissä, ja niistä voi ulottua teräksenko- via kielekkeitä pitkälle sivulle, ja sellainen se- kin ehkä oli joka sen Titanicin kyljen repi auki lähes sadan metrin matkalta, ja jonka takia se upposi liki neljän kilometrin syvyyteen, ja joka hylky löydettiin ja kuvattiin vasta vuonna 1985.

Titanicin kapteeni oli kuulemma salon- gissa viihdyttämässä vieraita, laivan omista- jakin kun oli mukana, mutta meidän kippari oli komentosillalla koko ajan niin kauan kun olimme siinä sumuvyöhykkeessä. Näin hänet usein ollessani ruorissa tai kannelta, itselle- kään ei tahtonut uni maittaa, sitä kuunteli vain moottorin ääntä, kippari varmaan ajatte- li että on parempi vähän myöhästyä kuin että ei tule ollenkaan perille, ja laivassamme oli arvokas sanomalehtipaperi lasti joka piti saa- da menemään oikeaan satamaan eikä antaa mennä pohjaan.

Myöhemmin, kun tulimme jo lähemmäs Newfoundlandia, sen kaloja kuhisevalle ma- talikolle, toinen hasardi oli riesanamme. Portugalilaisia kalastajia oli siellä pienine soutuveneineen laskemassa ja kerimässä pit- kiä siimojaan, aamusta iltaan, ja he ilmestyi- vät laivan eteen ilman mitään varoitusta, eikä isoa valtamerilaivaa saa kovin nopeasti kään- tymään, jotta olisi voinut väistää niitä. Laiva huudatti sumusireeniään, kalastajat puhalsi- vat omiinsa, mutta mitään ei voinut tehdä, vil- kutimme toisillemme jos onnistuimme väistä- mään heidät, köyhät kalastajat.

Heitä kuulemma ruhjoutui silloin tällöin laivojen alle, tai ainakin he menettivät siiman- sa, sillä he olivat tulleet isommalla emälaival-

la jonka kannella ne soutuveneet olivat, ja le- vittäytyivät viuhkan lailla kilometrien päähän kalastelemaan, ja palasivat kotisatamiinsa vasta kun emälaivan ruumat olivat täynnä ka- laa, kesän korvilla.

* * *

Se moottorilaiva Finntrader oli jotain uutta merimiehen elämässä, meillä oli siistit kah- den hengen hytit ja puulämmitteinen sauna joka olikin ahkerassa käytössä, sekä skans- si jossa vaihtuva kirjasto ja radio jota saattoi kuunnella kun oltiin lähellä maata, ihan luk- susta, kun jos vertasi vanhempiin höyrylai- voihin. Sattui sillekin kerran haaveri. Olimme Hudson joella menossa Albanyyn purkamaan lastia, lähellä sitä kuuluisaa Sing Sing -van- kilaa, kun ollessani ruorissa sen hydrauliiikka meni epäkuntoon ja laiva lähti kaartamaan kohti rantaa. Sanoin siitä heti luotsille joka käänsi semaforin täysillä taakse ja puosu ja timpuri hälytettiin laskemaan ankkuri mut- ta silti mentiin kiville, onneksi kuitenkin jo niin hiljaa että ei siitä mitään vuotoja tullut. Amerikka oli silloin ihmemaa, Eurooppa kun vielä kipristeli sodan jaloista pois

Yksi asia minua mietityttää, englantilai- set ovat hyvin taikauskoisia, ainakin merimie- het, ja yö jolloin Titanic törmäsi jäävuoreen, oli Uden Kuun yö, jolloin se on piilossa 36 tuntia, koska se on samalla puolen maapalloa kuin aurinko, eikä sitä voida nähdä, joten sil- loin oli tosi pimeää.

Vanhan Kuu-kalenterin mukaan Kuun eri vaiheet olivat vaarallisia, ensimmäinen puolikuu, täysi Kuu, toinen puolikuu, ja taas Uusi kuu, eli nämä jotka jatkuivat meil- lä Sunnuntaipäivinä, jolloin mitään työtä tai muuta tärkeää ei saanut tehdä, se oli pyhi- tetty levolle. Totta kai, koko luonto tottelee Kuun vaihteita, vain me tyhmät ihmiset emme enää ymmärrä sitä.

Aivan erikoisenvaarallinen oli Toukokuun, (Maj, tai May, Maijan kuukausi alkoi siitä) Uu- den kuun yö, sillä silloin Kuu Kuningattaren

KUN TITANICIN HUKKUNEET HUOKAILIVAT

Kuukautiset alkoivat, ja me kaikki miehethän tiedämme että naisväen kuukautisten aikana on parasta pysyä poissa tieltä, ja Kuu Kuningattaren kuukautisten aikana, jolloin *Kuu itsekin oli pimeänä, varsinkin*, silloin ei saanut tehdä oikein mitään. Se oli niin vaarallinen että siitä on tullut tuo kansainvälinen hätähuutokin, MAY DAY, MAY DAY, jos jokin laiva on menossa karille tai jopa jos lentokone on putoamassa, yhä vieläkin! Tosin tuo vähän huvittaakin, Kuu Kuningattaren kuukautiset muka, hahaa!

Mutta muinoin se otettiin tosissaan, sillä silloin myös se kuuluisa myyttinen Fenix lintu-kin sytyttää hyväntuoksuisen pesänsä tuleen ja palaa ja kuolee siinä itsekin, mutta syntyy siitä tuhkasta aina uudelleen, kun ensimmäinen Kuun sirppi tulee näkyviin, sen oikealta puolen. (tiesittekö muuten että tuon Fenix linnun pää ja nokka näkyvät Suomen vaakunassa, sen sapelin kädensijan päässä, katso-kaa vaikka, se jonka Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa meille lanseerasi, vuonna 1560...!

No, tämä hauskuus ei tähän lopu, Englannissa naiset juovat sen Kuu Kuningattaren kuukautisten muistoksi tomaattimehusta ja mistä kaikesta, lihalientäkin siinä on, ja kokkareita, Bloody Mary (verinen Meeri) nimisiä

drinkkejä, Vappuna, mutta entä meillä, kyllä, sima, jossa on rusinoita, ajaa saman asian! Samoin Englannissa syövät naiset Magpie (harakka) nimisiä piirakoita, tulevat sanoista Margaret's Pie, joka viittaa...! Entä meillä, meidän naiset söivät, syövät vieläkin, sitä samaa, Tipuleipiä, Harakan pesiä, kiharaisia Tippaleipiä, jotka muistuttavat niin...!

* * *

Palataanpa asiaan, syy miksi laivat yhä vaan käyttävät tuota vaarallista reittiä, selviää kun katsotaan pallokartalta, se on lyhin reitti pohjoisesta Euroopasta Amerikan itärannikolle, eikä siellä ole sitä sumua eikä jäävuoria kuin juuri tuossa Huhtikuun aikana, muulloin on aivan turvallista ajaa sieltä, ja näissä nykyajan laivoissa on kaikki välineet välttää niitäkin vaaroja.

Tein neljätoista matkaa rahtilaivalla Atlantin valtameren yli, kesällä, talvella, usein myrs-kyssä, mutta ei toista kertaa noin jännittävästi kuin mitä oli tuo "neitsyt" matka!

Leo Nygren